

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور - پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

عنوان:

**بررسی و امکان سنجی معرفی ماهیان
بومی و غیر بومی برای پرورش ماهی
در قفس در منطقه جنوبی دریای خزر**

مجری:

سید محمد وحید فارابی

شماره ثبت

۵۱۷۹۰

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور- پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

عنوان طرح / پروژه: بررسی و امکان سنجی معرفی ماهیان بومی و غیر بومی برای پرورش ماهی در قفس در منطقه جنوبی دریای خزر

کد مصوب: ۹۲۰۰۵-۹۲۵۶-۱۲-۷۶-۱۴

نام و نام خانوادگی نگارنده/ نگارندگان: سید محمد وحید فارابی

نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه ها و طرحهای ملی و مشترک دارد):

نام و نام خانوادگی مجری / مجریان: سید محمد وحید فارابی

نام و نام خانوادگی همکار(ان): عباس متین فر، رضا پورغلام، محمود بهمنی، شهرام بهمنش، محمود محسنی،

منصور شریفیان، محمود حافظیه، جلیل معاضدی، محمد کاظم سیدی قمی، حمید رضائی، حسن نصرالله زاده

ساروی، محمد علی افراپی بندپی، عبدالحمید آذری، محمود قانعی تهرانی، مهدی گل آقایی، علی اکبر

صالحی، رضا دریانبرد، شهریار بهروزی، آرمین عابدیان، مریم قیاسی، اسحاق علوی

نام و نام خانوادگی مشاور(ان): -

نام و نام خانوادگی ناظر(ان): -

محل اجرا: استان مازندران

تاریخ شروع: ۹۲/۱۰/۱

مدت اجرا: ۲ سال

ناشر: موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۳۹۶

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسئول / مجری»

طرح / پروژه: بررسی و امکان سنجی معرفی ماهیان بومی و غیر بومی

برای پرورش ماهی در قفس در منطقه جنوبی دریای خزر

کد مصوب: ۹۲۰۰۵-۹۲۵۶-۱۲-۷۶-۱۴

شماره ثبت (فروست): ۵۱۷۹۰ تاریخ: ۹۶/۳/۱۸

با مسئولیت اجرایی جناب آقای سید محمد وحید فارابی دارای

مدرک تحصیلی دکتری در رشته شیلات می باشد.

پروژه توسط داوران منتخب بخش اصلاح نژاد و تکثیر و پرورش

آبزیان در تاریخ ۹۵/۹/۷ مورد ارزیابی و با رتبه عالی تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در:

ستاد □ پژوهشکده ■ مرکز □ ایستگاه

با سمت عضو هیئت علمی در پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

مشغول بوده است.

صفحه	«فهرست مندرجات»	عنوان
۱	چکیده
۲	۱- مقدمه
۵	۱-۱- سوابق تحقیق
۵	۱-۱-۱- سوابق تحقیق در جهان
۶	۱-۱-۲- سوابق تحقیق در ایران
۸	۱-۳- فرضیات و اهداف پروژه
۹	۲- مواد و روش ها
۹	۲-۱- خصوصیات فیزیکوشیمیایی آب منطقه جنوب دریای خزر
۱۰	۲-۲- انتخاب ماهی پرورشی
۱۱	۲-۳- تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۲	۳- نتایج
۱۲	۳-۱- خصوصیات فیزیکوشیمیایی آب منطقه جنوب دریای خزر
۱۷	۳-۲- دریای خزر
۲۶	۳-۳- وضعیت حفاظتی ماهیان در دریای خزر از نگاه IUCN
۳۰	۳-۴- امکان سنجی پرورش ماهیان بومی دریای خزر
۵۰	۳-۵- امکان سنجی پرورش ماهیان غیربومی در دریای خزر
۵۱	۳-۵-۱- کفال ماهیان Mugilidae
۵۱	۳-۵-۱-۱- کفال طلایی <i>Liza aurata</i> Risso, 1810
۵۳	۳-۵-۱-۲- کفال پوزه باریک <i>Liza saliens</i> Risso, 1810
۵۵	۳-۵-۱-۳- کفال سفالوس <i>Mugil cephalus</i> Linnaeus, 1758
۵۷	۳-۵-۲- آزادماهیان Salmonidae
۵۷	۳-۵-۲-۱- ماهی آزاد <i>Oncorhynchus keta</i> Walbaum, 1792 (Chum)
۵۸	۳-۵-۲-۲- ماهی قزل آلائی رنگین کمان <i>Oncorhynchus mykiss</i> Walbaum, 1792
۶۱	۳-۵-۳- ماهیان خاویاری Acipenseridae
۶۲	۳-۵-۳-۱- ماهی بستر Bester
۶۴	۴- بحث
۷۰	۵- نتیجه گیری
۷۲	پیشنهادات
۷۴	منابع
۸۳	چکیده انگلیسی

چکیده

هدف از این بررسی امکان سنجی معرفی گونه مناسب ماهیان (بومی و غیر بومی) برای پرورش در قفس در منطقه جنوب دریای خزر است که از منظر صرفه اقتصادی و حفظ زیست بوم منطقه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این بررسی از پارامترهای فیزیکوشیمیایی آب و مقایسه توانایی پرورش ماهیان بومی و امکان‌سنجی پرورش برخی از ماهیان غیر بومی با توجه به منابع اطلاعاتی موجود و امکانات و زیر ساخت های کشور برای انتخاب گونه پرورشی استفاده گردید. نتایج نشان داد که منطقه جنوب دریای خزر توانایی آبی پروری ماهیان را دارا است. البته با توجه به تغییرات دمایی سالانه آب (از سطح تا عمق ۵۰ متر)، استعداد آبی پروری منطقه برای ماهیان سردابی نسبت به ماهیان گرمابی بدلیل امکان پرورش در طول سال رجحان دارد. بررسی ها نشان داد که در شرایط کنونی و بدلیل تغییرات نامطلوب اکولوژی منطقه در دهه اخیر، استفاده از ماهیان غیر بومی برای پرورش در قفس توصیه نمی گردد. گونه های زیادی از ماهیان بومی برای پرورش در قفس مناسب هستند. البته زیرساخت مناسب برای تولید همه آنها وجود ندارد. بنابر این، بترتیب گونه‌های ماهی آزاد، فیل ماهی و ماهی کپور دریای خزر برای پرورش در قفس پیشنهاد گردید. در شرایط کنونی این ماهیان برای کسب توانایی رشد سریع تر نیاز به به‌گزینی دارند. شایان ذکر است که ارزیابی‌های تفصیلی زیست محیطی و ارزیابی تهدیدات گونه ای قبل از معرفی نهایی هرگونه ماهی (بومی و غیر بومی) برای پرورش در قفس در اکوسیستم دریای خزر ضروری است.

کلمات کلیدی: پرورش در قفس، ماهی بومی، ماهی غیربومی، دریای خزر